ವಿದ್ಯಾ ಲಭ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಭಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆ

ಸುಮನ್ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಜಿಯ

ನಾನೂ ಓದಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಆ ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿದೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಸುಮಾರು ಐದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿದ್ದಿರಬಹುದು. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಒಂದೊಂದೇ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ತಡವರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಅನಂತರ ತನ್ನಂತೆ ತಾನೇ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮೊದಲಿಂದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸರಾಗವಾಗಿ ಓದಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು (ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವಂತೆ – ನನಗಂತೂ ಹೀಗೇ ನೆನಪಿರುವುದು).

ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನಾನು ಈ ಅದ್ಭುತ ಕ್ಷಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವೇ ಇದು. ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಮಲಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಪ್ರತಿ ದಿವಸ ಕಥೆ ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಸದಾ ಕಥೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಮುದ್ರಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ

ಮನೆಯ ಲಭ್ಯ ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣ ಮೂಲಭೂತ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಮುದ್ರಿತ ಅಕ್ಷರಗಳ ಪುಸ್ತಕ, ಇತ್ಯಾದಿ ಆಗಿದ್ದವು.

ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ತೀರ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. 2012ರಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗೆ (ಅನ್ಯುಯಲ್ ಸ್ಟೇಟಸ್ ಆಫ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ರೆಪೋರ್ಟ್ – ಎಎಸ್ಇಆರ್) ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಭಾರತದ 585 ಗ್ರಾಮೀಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ 567 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ 3.3 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದವು – ಸಿರಿವಂತರು, ಕೆಲವು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರು, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಮನೆಗಳು, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೆಲವು; ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ಮನೆಗಳು ಇದ್ದವು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ, ಪ್ರತಿ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲದೇ ಇನ್ನಿತರ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂದು ಅಸರ್–2012 ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. 2009–11 ರವರೆಗೆ ಅಸರ್ ಕೇಂದ್ರವು ನಡೆಸಿದ ಐದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 30,000 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ "ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳ ಒಳಗೆ" ಎಂಬ ಅಧ್ಯಯನವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಅತ್ಯಂತ ಬಡ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ನಾನೂ ಓದಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಆ ಕ್ಷಣದ ಕಥೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗೋಣ. ನಾನು ಹೀಗೆ ಓದಲು ಕಲಿತೆ ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮಪಟ್ಟ ನಿಕಟ ಅನಂತರ ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ ನಾನು ನನ್ನಮ್ಮನ ಬಳಿ ಓಡಿ ಹೋದೆ, ಖುಷಿಯಿಂದ ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಓದಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆ! ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನನ್ನಮ್ಮನೂ ಖುಷಿಯಾದಳು ಮತ್ತು ಅವಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನಾನು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವೆ ಎನ್ನುವ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು. ಅದರಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಸಹೋದರನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ನನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿತು ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ನನಗಿಂತ ಮೂರು ವರ್ಷ ಹಿರಿಯನಾದ ಅವನು ಇದರಿಂದ ಏನೂ ಖುಷಿಯಾಗ'ಅಲ್ಲ. ನನಗೂ ಓದಕ್ಕೆ ಬರತ್ತೆ, ಅದೇನು ಮಹಾ? ಎಂದ. ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾದದ್ದು, ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗ. ಆದರೆ, ಅವನ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ, ಓದಲು ಬಾರದ ಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿತು.

ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಐದು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿಯಾದ ನನ್ನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನವು ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಲಭ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ?

ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಇನ್ನಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ) ವಿದ್ಯಾಲಭ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಂದು ನಾವು ಬಹಳ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಶಾಲೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ? ದೂರವಿದ್ದರೆ ಮನೆಯಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯವಿದೆಯೆ? ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಪ್ರಯಾಣ ಸುರಕ್ಷಿತವೆ? ಶಾಲೆಯು ರ್‍ಯಾಂಪ್ ಹೊಂದಿದೆಯೇ? ಹೀಗೆ ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ "ವಿದ್ಯಾಲಭ್ಯತೆಯ" ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ನಡುವಿರುವ ಭೌತಿಕ ಅಂತರವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಆದರೆ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಇನ್ನೂ ದುಸ್ತರವಾದದ್ದು. ನಿಜ, ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಆವರಣದ ಹೊರಗೆ ಸಿಗುವ ಅನುಭವವು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಔಪಚಾರಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತ ತುಂಬಾ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದೆಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ 60 ಪ್ರತಿಶತ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಲ್ಲ. ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ ವಸ್ತುಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅದು ಒಂದೆರಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಲಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರು, ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲದವರು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಅವರ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಬಹುಶಃ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದ ತಾಯಂದಿರು.

ವಿದ್ಯಾ ಲಭ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ಸಮಯವಿದು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ದೈಹಿಕ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಷ್ಟೇ ಸಾಲದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ಮನಗಾಣ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಾದರೂ

ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ವಾತಾವರಣವಿರುವ ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ರಸ್ತೆಯನ್ನು, ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಏಕೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ, ಮಕ್ಕಳು ಇಂದು ಹೇಗಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆ ಅವರನ್ನು ಅಮೂರ್ತ ಮತ್ತು ಅಳತೆಗೆ ನಿಲುಕದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಂತಹ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಲು ಸುಗಮ ಪ್ರವೇಶ ಒದಗಿಸಲು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ? ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮಾಹಿತಿಗಳು ನಾವು ಸಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಮಾರ್ಗ ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಮೊದಲ ಉದಾಹರಣೆ: ಬೋಧನೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆ. ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಬಂದವರು, ಭಿನ್ನವಾದ ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ (ಆಡುಭಾಷೆಗಳು/ ಉಪಭಾಷೆಗಳು, ಶಬ್ದಕೋಶ, ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ). ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳು ವಿದ್ಯೆಗಳಿಸಲು ಅನೇಕ ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ದಾಟಬೇಕು. ಅವರು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವುದೇ ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬದವರಿಗೆ ಹೊಸ ವಿಷಯ. ಅದನ್ನು ಅವರು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ತಾವು ಬಂದು ಸೇರಿರುವ ಹೊಸ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಒಂದಾಗಲು, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯ ಅವರು ಹೊಸ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಕಲಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿಗೆ, ಶಾಲೆಯು ಒಂದು ಔಪಚಾರಿಕ ತಾಣ. ಸಮಯ ಪಾಲನೆಗೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ಒಡನಾಟ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳು ಅವರ ಮನೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ರೀತಿನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ-ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಶಾಲೆಗೇ ಒಂದು ಔಪಚಾರಿಕ ಭಾಷೆ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡುವ ಶೈಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮಗು ಶಾಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ತಪ್ಪದೇ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸರಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ದಿ ಇನ್‌ಸೈಡ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್ ಸ್ಟಡಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯ ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೇ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಎರಡನೆಯ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರು-ವಂತಹ ವಿಷಯ.ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಾದ ಅಕ್ಷರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಅವರ ಮೊದಲ ವರ್ಷ – ಒಂದನೇ ತರಗತಿ – ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಸರಳ ಪದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗುವುದು. ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಏನೇನು ಬಲ್ಲರು ಮತ್ತು ಈ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಏನೇನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಲಿತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗಮನಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದಲ್ಲಿ ಇದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಅಸರ್ 2012, ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಪ್ರತಿ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳಿರಲಿ, ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥತೆ ಇದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದೆ (ಚಿತ್ರ 1). ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರೂ, ಎರಡನೆ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವಂತೆ ಸೇತುವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು

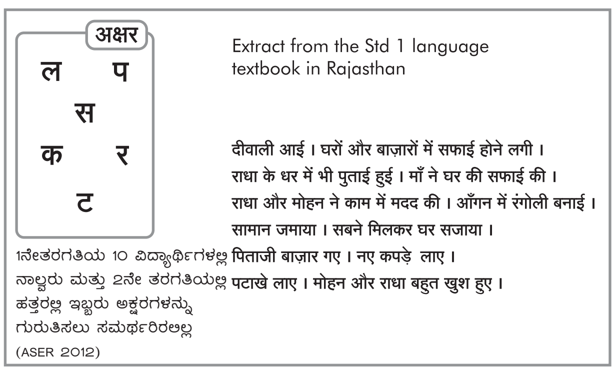

ಚಿತ್ರ 1
ಮಕ್ಕಳ ಓದುವಿಕೆ: ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ

ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಮೂರನೆ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳವನು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತಹ "ಬಾಲ ಸ್ನೇಹಿ" ಕಲಿಕಾ ಪರಿಸರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು (2005) ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (2009) ಈ ಎರಡೂ, ಮಗುವು ಶಾಲೆಗೆ ತಪ್ಪದೇ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವ ಬಾಲ ಸ್ನೇಹಿ ಕಲಿಕಾ ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಾಲಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿವೆ ಎಂದು ಪುರಾವೆ ಒದಗಿಸುವಂತಹ ಮಾಪನಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ದಿ ಇನ್‌ಸೈಡ್ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್ ಅಧ್ಯಯನವು "ಬಾಲ ಸ್ನೇಹಿ" ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಆರು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಸೂಚಕಗಳನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದೆ ಮತ್ತು ಐದು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳ 900 ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ 1,700ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲಾ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದೆ. ಈ ಸೂಚಕಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ "ಬಾಲ ಸ್ನೇಹಿ" ಪರಿಸರವಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದರ ಒಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಆರು ಸೂಚಕಗಳೆಂದರೆ:

- ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲವೊಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗಾದರೂ ಹಸನ್ಮುಖರಾಗಿ, ನಗುತ್ತಾ ವಿನೋದದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದೆಯೆ?
- ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದರೂ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನೇ/ಳೇ?
- ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯಾಸದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗಿದೆಯೇ?
- ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ವ ಾಹಿತಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?
- ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಯಾವುದಾದರೂ ಇತರ ಬೋಧನೆ ಕಲಿಕೆಯ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ?
- ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೋಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳುವರೇ?

ನೀತಿ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಬೃಹತ್ ಅಂತರವಿದೆ ಎಂದು 1700 ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ದತ್ತಾಂಶವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ 10 ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ 4 ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆರು ಸೂಚಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವೊಂದೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಸೂಚಕಗಳು ಕಂಡು ಬಂದವು. ಹಾಗೂ ವೀಕ್ಷಿಸಲಾದ ಒಟ್ಟು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ 30 ಪ್ರತಿಶತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೂಚಕಗಳೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. (ಚಿತ್ರ 2).

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೋಧನೆಗೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕಲಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಅಜ-ಗಜಾಂತರವಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬೋಧಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನೇಕ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ತಾತ್ವಿಕ, ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಬೋಧನಾಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವಂಹದ್ದಾಗಿವೆ. ವಿದ್ಯಾ ಲಭ್ಯತೆಗೆ ಭೌತಿಕ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವಂತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿ-ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಮಗು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಮುಖ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮಗುವಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಲಭ್ಯತೆ ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂದು ಮಗುವಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿ ಏನು – ಅದಕ್ಕೆ ಏನು ತಿಳಿದಿದೆ, ಅದು ಹೇಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಏನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎಂದು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ.

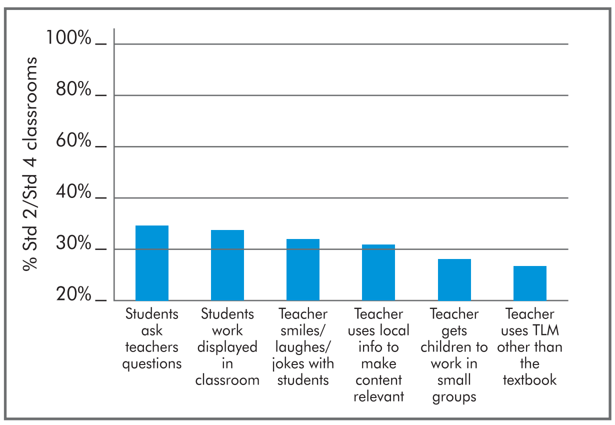

ಚಿತ್ರ 2
ಬಾಲ ಸ್ನೇಹಿ ತರಗತಿಗಳು

ನಾನು ಅನೇಕರನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಓದಲು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಕಂಡುಕೊಂಡರು ಎಂದು ನೆನಪಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮಂತಹ ಕೆಲವರು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಲಘುವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕರಂತೆ, ನಾನು ಕೂಡ ಒಮ್ಮೆ ಓದುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಮುದ್ರಿತ ಅಕ್ಷರಗಳೊಂದಿಗಿನ ನನ್ನ ಒಡನಾಟ ಎಂದಿಗೂ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. "ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ" ಪರಿಸರವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉತ್ತಮವಾಗಿ

References

- *ASER Centre. Annual Status of Education Report (Rural) 2012. New Delhi: ASER Centre*
- *Bhattacharjea, S, W Wadhwa and R Banerji (2011). Inside Primary Schools: A study of teaching and learning in rural India. New Delhi: ASER Centre*
- *Ministry of Law and Justice, Government of India. The Right of Children to Free and Compulsory Education Act, 2009*
- *National Council for Educational Research and Training (2005). National Curriculum Framework. New Delhi: NCERT*

ಸುಮನ್ ಅವರು ನವ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಸರ್ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಒಬ್ಬ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಡೆವಲಪರ್ ಆಗಿ, ಪ್ರೌಢ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಜ್ಞರಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇವರು ಸರ್ಕಾರಿ, ಖಾಸಗಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಮೇರಿಕಾ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಪಾಕಿಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಸಿಕೋ ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಂಶೋಧನಾ ವಿನ್ಯಾಸ, ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅಲ್ಲದೇ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಲೇಖಕರು ಮತ್ತು ಸಹ ಲೇಖಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮನ್‌ರವರು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಪದವಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು sbhattacharjea@gmail.com ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.